

Norges Vassdrags- Og Energidirektorat (nve)
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Vår dato: 12.12.2025
Vår referanse: 25/46456 - 2
Deres dato:
Deres referanse: 202514086

Høringsuttalelse- Høring - utredningsprogram for Nedre Driva Kraftverk - Drivavassdraget i Oppdal og Sunndal kommuner - Møre og Romsdal og Trøndelag fylker

Vi viser til melding med forslag til utredningsprogram for Nedre Driva kraftverk i Drivavassdraget, datert 8. september 2025, og tilleggsinformasjon datert 27.oktober 2025.

Omsøkte tiltak

NVE har mottatt melding fra Driva Kraftverk DA om opprustning og utvidelse av Driva-anlegget. Utvidelsen innebærer et nytt vannkraftprosjekt i Driva- vassdraget med blant annet ny kraftstasjon i fjell, pumping av vann fra Driva ved Festa og opp til Gjevillvatnet, senkning av Gjevillvatnet om vinteren, nye vannveier (tunneler i fjell), tverrslag og adkomsttunneller med flere tilhørende massedeponier. Ifølge meldingen vil arbeidet stort sett foregå inne i fjellet med begrenset omfang på arbeid i dagen. Meldingen inneholder tre alternative tilknytninger til transmisjonsnettet fra Nedre Driva Kraftverk. Byggetid for anlegget er vurdert til å være ca. 4 år. O- alternativet er å videreføre driften av det eksisterende Driva kraftverk som i dag.

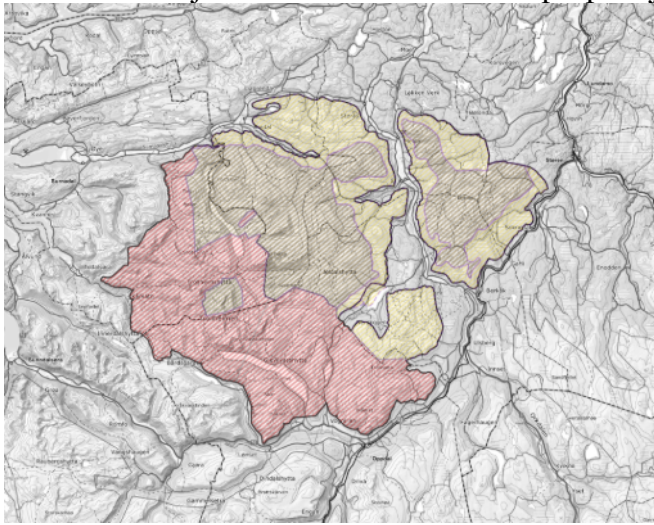
Vår rolle i saken

Landbruksdirektoratet er nasjonal fagmyndighet på landbruksområdet. Direktoratet har blant annet en veiledende og rådgivende rolle knyttet til reindriftens arealressurser. Vi veileder regional og kommunal forvaltning i spørsmål om arealplanlegging og gir også faglige råd til Landbruks- og matdepartementet i faglige utredninger og innsigelsessaker etter plan- og bygningsloven. På reindriftsområdet er vi høringsinstans i ulike enkeltsaker, herunder større energiprojekter.

Berørt reinbeitedistrikt

Berørt reinbeitedistrikt er Trollheimen sijte. Trollheimen sijte består av en driftsgruppe (sijte), som består av fem familieenheter (dvs. sijteandeler, jf. reindriftsloven § 10, sørsamisk: sijte), som driver samlet hele året. Sijten driver samisk reindrift, men utenfor det som er definert som det samiske reinbeiteområdet. Driften er hjemlet i Trollheimenloven og drives på arealer der staten har ekspropriert beiteretten

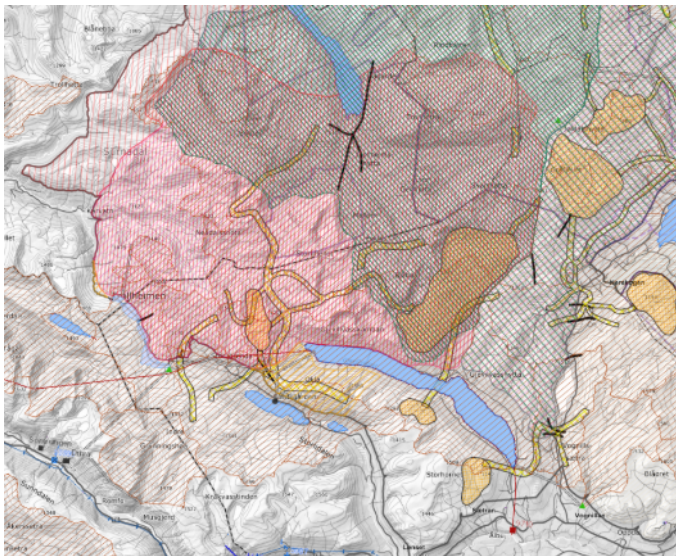
(ekspropriasjonsområde) og på arealer med leieavtaler med private grunneiere (avtaleområde), se figur 1 nedenfor. Deler av omsøkte tiltak ligger innenfor område i Trollheimen sjite som er definert som ekspropriasjonsområde.

Figur 1: Viser Trollheimen sjite med avtaleområdet vist i gul skravur og ekspropriasjonsområdet i rød skravur. Lilla skravur viser avtaleområde A1- Primærområde, gul skravur er avtaleområde A2- Sekundærområde.

Ifølge reindriftens arealbrukskart berører omsøkte tiltak hovedsakelig; flere flyttleier, trekkleier, gjerder og anlegg, oppsamlingsområder, og årtidsbeitene sommerbeite- Høyreliggende områder og luftingsområder, høstbeite- Tidlig høstland, høstvinterbeite- Spredt brukte høstvinterbeiter. Det er også registrert vårbeite- Kalvingsland like nord for Gjevillvatnet. Se kartutsnitt i figur 2 nedenfor.

Flyttlei, oppsamlingsområde, vårbeite- Kalvingsland, og sommerbeite- Høyreliggende områder og luftingsområde er særverdiområder i reindriften. Begrepet minimumsbeite er også sentralt. Flyttlei har i tillegg et særskilt vern etter reindriftsloven § 22.

Figur 2: Viser omsøkte tiltak som berører flyttleier (gule leier), trekkleier (svart linje), oppsamlingsområder (oransje flate), og årtidsbeitene sommerbeite- Høyreliggende områder og luftingsområder (rød skravur), høstbeite- Tidlig høstland (lilla skravur), høstvinterbeite- Spredt brukte høstvinterbeiter (gul/oransje skravur). Det er også registrert vårbeite- Kalvingsland like ved tiltaksområdet. Omsøkte tiltak vises med røde linjer i vest og øst, sørøst for Gjevillvatnet. Grå inntegning er eksisterende Driva kraftverk.

Reindriftens arealbrukskart viser hvordan områdene vanligvis brukes gjennom året, men er fortsatt under utvikling og gir derfor ikke et fullstendig bilde. For å få oppdatert informasjon om arealbruken må man også bruke distriktsplanen til distriktet og kontakte Trollheimen sijte direkte.

I tillegg er det for Trollheimen sijte i 2023 blitt utarbeidet en statusrapport *Status for Trollheimen sijte- med forslag til tiltak for å sikre varig tradisjonell samisk reindrift i Trollheimen*, som må ses på. I statusrapporten fremkommer det at det over lang tid har vært vesentlig press på viktige beiteområder og flyttesystemer for reindriften i Trollheimen som følge av ulike typer inngrep og forstyrrelser. Det fremkommer også at rettighetene til arealer gjennom leieavtaler og ekspropriasjon etter særloven for Trollheimen gir utfordringer, ettersom mange leieavtaler er sagt opp, noe som reduserer tilgang til kritiske beiteområder. Når det gjelder inngrep i Trollheimen vises det i statusrapporten til utredning fra 2021 *Felles kunnskapsgrunnlag for beitebruken i Trollheimen- Effekt av inngrep og forstyrrelser på utmarksbeite*. Inngrepssituasjonen og utfordringer med oppsigelse av leieavtaler som beskrevet i statusrapporten, medfører forskyvning av beiteområder med mer press på andre arealer i Trollheimen, og øker dermed viktigheten av de gjenstående tilgjengelige arealene i distriktet.

Landbruksdirektoratets merknader

Omsøkte tiltak, opprustning og utvidelse av Driva-anlegget, vil medføre forstyrrelser for reindriften i anleggsfasen og noe i driftsfasen.

Medvirkning og kunnskapsgrunnlaget

For å forstå og ivareta reindriftens arealbehov, må kunnskapsgrunnlaget sees i sammenheng. Reindriftens arealbrukskart, distriktsplaner, tradisjonell kunnskap og forskning utgjør samlet det helhetlige kunnskapsgrunnlaget. Landbruksdirektoratet viser i også til nevnte statusrapport for Trollheimen sijte.

Reindriftens tradisjonelle kunnskap er tilpasset gjennom generasjoner, og i kontinuerlig utvikling. Dette omfatter blant annet kunnskap om reinen og reinens bruk av området. Reindriftens erfaringsbaserte kunnskap er anerkjent som kunnskapsgrunnlag etter naturmangfoldloven § 8 annet ledd.

Medvirkning i prosesser som berører reindriften må være reell. Dette betyr at reindriften, med sin tradisjonelle og erfaringsbaserte kunnskap, får en reell mulighet til å påvirke beslutninger. Konsultasjoner skal gjennomføres i saker som har konsekvenser for samiske interesser, og de må starte så tidlig som mulig. Det er viktig at det lages en konkret plan for konsultasjoner og dialog med reindriften. En formell avtale som beskriver prosessen kan bidra til å klargjøre roller, ansvar, temaer og tidslinjer i konsultasjonsprosessen. Felles befaringer av området anbefales også for å bidra til en god prosess.

I forslag til utredningsprogrammet er det ikke beskrevet om det har vært dialog med Trollheimen sijte i forbindelse med arbeidet med forslag til utredningsprogram. Det fremgår heller ikke at det er laget en plan for medvirkning eller konsultasjon med distriktet.

Innhold i konsekvensutredning

Formålet med forskrift om konsekvensutredninger er å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av planer og tiltak, og når det tas stilling til om og på hvilke vilkår planer eller tiltak kan gjennomføres.

Jf. forskriftens § 17 andre og tredje ledd skal konsekvensutredningen ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon. Hvis det mangler informasjon om viktige forhold, skal slik informasjon innhentes. Utredninger og feltundersøkelser skal følge anerkjent metodikk og utføres av personer med relevant faglig kompetanse. I dette tilfellet vil det si reindriftsfaglig kompetanse. Dette kravet bør man være oppmerksom på i det videre arbeidet.

Kap. 8.11 i forslag til utredningsprogram beskriver hvordan temaet reindrift skal utredes og hvordan informasjon om distriktet skal hentes. I kap. 8.16 fremkommer det at Statens vegvesens håndbok V 712 skal benyttes som metode.

Særverdiområder:

Landbruksdirektoratet vil særlig påpeke viktigheten med å ivareta områder med særskilt vern for reindriften. Særverdiområder for reindriften er reindriftsarealer med spesielt stor verdi og betydning. Dette omfatter flyttleier, brunstland, kalvingsland, sentrale luftingsområder om sommeren, minimumsbeiter, samt områder i nærheten av anlegg for merking, skilling og slakting.

Tiltaket vil ifølge reindriften arealbrukskart berøre særverdiområdene for reindriften flyttlei og oppsamlingsområde, og årtidsbeitene sommerbeite- *Høyereliggende områder og luftingsområde* og vårbeite- *kalvingsland*, som det bør gjøres en vurdering av om hvilke konsekvenser tiltaket medfører for.

Flere flyttveier i distriktet vil bli berørt av tiltaket. Reindriften flyttleier har særskilt vern etter reindriftsloven § 22. Å stenge en flyttlei vil være et brudd på denne bestemmelsen. Det må fastsettes en fremgangsmåte for hvordan dette skal utredes videre. Statsforvalteren må bringes inn i vurderingen av påvirkning på flyttleier, sammen med reinbeitedistriktet. Dersom tiltaket kan medføre hinder eller stenging av flyttlei skal det framgå av utredningsprogrammet og deretter vurderes nærmere i konsekvensutredningen.

Utredning av særverdiområdene krever særskilt oppmerksomhet i det videre utredningsarbeidet. Det må utarbeides en konkret plan for hvordan disse områdene skal utredes nærmere. Det samme gjelder dersom det i dialog med reinbeitedistriktet fremkommer andre områder av betydning for reindriften i planlagt område.

Sumvirkninger/samlet belastning av tiltak:

Der hvor reindriftsinteresser blir berørt, skal de samlede virkningene av allerede gjennomførte vedtatte eller godkjente planer og tiltak innenfor det aktuelle reinbeitedistriktet vurderes. Dette er regulert i forskrift om konsekvensutredning §§ 10 og 21. Den totale effekten av mange små inngrep og forstyrrende aktiviteter kan være større enn det de enkelte inngrep skulle tilsi. Reinen har behov for sammenhengende beiteområder og ubrutte trekk- og flyttleier. Flere inngrep innenfor et av årtidsbeitene kan få svært negative konsekvenser for det aktuelle reinbeitedistriktet. En samlet vurdering må også ta i betraktning naturgitte forhold. Klimaendringer er en utfordring for reindriften. Mer uforutsigbart vær og endringer i snø- og isforhold vil påvirke beiteforholdene. Det gjør at reindriften har behov for mer fleksibilitet i bruken av beiteområdene. I meldingens kap. 8.11 fremkommer det at det skal gjøres en vurdering av de samlede effektene av ulike planer og tiltak innenfor reinbeitedistriktet.

Avbøtende tiltak:

I utbygginger som påvirker reindriften vil avbøtende tiltak spille en viktig rolle i å begrense konsekvensene av tiltaket, både i anleggs- og driftsfasen. Det er viktig at avbøtende tiltak er konkrete, utarbeides etter dialog og i samarbeid med reindriften, og at de ikke avviker fra tradisjonell nomadisk reindrift. Det er viktig at avbøtende tiltak defineres tydelig i plandokumentene og i senere vedtak, og er tydelig definert uten «bør» formuleringer. Uten dette kan de virke uforutsigbare og skape usikkerhet for reindriften.

Samiske rettigheter

Tiltak som berører samiske interesser må vurderes opp mot statens forpliktelser overfor samene som urfolk, herunder Grunnloven § 108, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 (SP art. 27) og ILO-konvensjonen nr. 169. Dette innebærer både materielle forpliktelser, som å sikre naturgrunnlaget for samisk reindrift, og prosessuelle forpliktelser, som konsultasjoner og medvirkning i beslutninger som direkte påvirker samiske interesser. Reindriftslovens formålsparagraf skal bidra til å sikre reindriftsarealene i det samiske reinbeiteområdet som reindriftens viktigste ressursgrunnlag.

Reindrift bygger på tradisjonell og erfaringsbasert kunnskap, som er anerkjent som en del av kunnskapsgrunnlag etter naturmangfoldloven § 8 annet ledd.

Der hvor reindriftsinteresser blir berørt, skal de samlede virkningene av planer og tiltak innenfor det aktuelle reinbeitedistriktet vurderes jf. forskrift om konsekvensutredning § 21 tredje ledd. De samlede virkningene av planen eller tiltaket skal ses i lys av allerede gjennomførte, vedtatte eller godkjente planer eller tiltak i influensområdet.

Landbruksdirektoratet viser også til lov om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) kap.4 om konsultasjoner, konsekvensutredningsforskriften, og andre lover og forskrifter som er relevant for saken.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Tone Frantzen Seppola
seksjonssjef

Renate Mienna Olsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Mottakere:

Norges Vassdrags- Og
Energidirektorat (nve)

Postboks 5091 Majorstua

0301 Oslo